

HET GRONDWET SPEL

NOVEMBER 2014 - POLITIEK IN PRAKTIJK #6

ProDemos Huis voor democratie en rechtsstaat

DOCENTENHANDLEIDING

DE WERKVORM IN HET KORT

In de grondwet staan de belangrijkste spelregels van ons land. In deze werkvorm maken leerlingen in groepjes zelf een grondwet van tien artikelen.

WAT HEB JE NODIG?

- ✦ Voor ieder groepje een lijst met grondwetsartikelen
- ✦ Voor ieder groepje een groot blad papier en stiften.

LEERDOEL

Leerlingen maken kennis met artikelen uit de Nederlandse grondwet. En ze leren dat niet ieder land dezelfde grondwet heeft. Na afloop weten ze welke artikelen er in de Nederlandse grondwet staan, en kunnen ze beargumenteren welke artikelen zij belangrijk vinden.

HOE LANG DUURT HET?

30-45 minuten

DE WERKVORM STAP VOOR STAP

1. Verdeel de klas in groepjes van maximaal 5 leerlingen.
2. Elk groepje krijgt een lijst met grondwetsartikelen:
  - Een aantal artikelen staat daadwerkelijk in de Nederlandse grondwet.
  - Andere artikelen hebben vroeger in onze grondwet gestaan.
  - Er zijn ook artikelen die verzonnen zijn of afkomstig zijn uit andere landen.

De artikelen in de lijst zijn vereenvoudigde weergaven van echte artikelen.
3. Elk groepje krijgt de opdracht om uit de lijst met artikelen een grondwet van 10 artikelen samen te stellen, zoals zij die het liefst zouden zien. De gekozen artikelen schrijven ze op het grote blad papier.
4. Vraag een voor een de groepjes naar voren om hun grondwet te presenteren en toe te lichten.
5. Bespreek daarna de verschillende grondwetten. Zijn er grote verschillen tussen de grondwetten? Welk artikel hebben alle groepjes gekozen? Welke artikelen staan ook echt in de Nederlandse grondwet? Welke artikelen uit de grondwet kunnen met elkaar botsten?

NABESPREKING

Leerlingen mogen hun eigen ideale grondwet samenstellen. Er zijn in deze opdracht dus geen goede of foute antwoorden.

Bespreek met de leerlingen wel de consequenties van de door hen gekozen artikelen. Bijvoorbeeld: een groepje kiest het artikel 'Bij verkiezingen moet je altijd vertellen op wie je gestemd hebt'. Vraag daarop door. Waarom hebben ze voor dit artikel gekozen? Wat is er goed aan? Wat kan er gebeuren als je altijd moet vertellen op wie je gestemd hebt? Wat kan een nadeel zijn van dit artikel?

Dit zijn de artikelen die in de Nederlandse grondwet staan:

- Mannen en vrouwen zijn gelijkwaardig.
  - Je mag zeggen wat je vindt.
  - De koning moet zich houden aan de wet.
  - Alleen de staat mag geweld gebruiken.
  - Je mag schrijven wat je wilt.
  - Je mag geloven wat je wilt.
  - Iedere burger van 18 jaar of ouder mag stemmen.
  - Je hebt recht op privacy: je persoonlijke gegevens zijn beschermd.
  - Je kunt alleen gestraft worden voor iets dat volgens de wet verboden is.
  - Iedereen mag een vereniging oprichten.
  - De doodstraf is niet toegestaan.
-

GRONDWETSARTIKELN

DE KONING HEEFT ALTIJD GELIJK.

DE KONING MOET ZICH HOUDEN AAN DE WET.

DE KONING BENOEMT DE RECHTERS.

BIJ VERKIEZINGEN TELT DE STEM VAN EEN MAN ZWAARDER DAN DIE VAN EEN VROUW.

MENSEN DIE IN HET LAND GEBOREN ZIJN, KUNNEN EERDER EEN BAAN KRIJGEN.

MANNEN EN VROUWEN ZIJN GELIJKWAARDIG.

IN HET OPENBAAR MAG JE NIET PRATEN OVER POLITIEK.

ALS JE HET KONINGSHUIS BELEDIGT MOET JE 10 JAAR DE CEL IN.

OP BELEDIGING VAN GOD STAAT DE DOODSTRAF.

JE MAG ZEGGEN WAT JE VINDT.

ALLEEN DE STAAT MAG GEWELD GEBRUIKEN.

BURGERS MOGEN GEWAPENDE VERZETSGROEPEN OPRICHTEN.

IEDEREEN HEEFT HET RECHT OM EEN WAPEN TE DRAGEN.

ALLE MANNEN MOETEN OP HUN 18DE IN MILITAIRE DIENST.

KINDEREN MOGEN MEEBESLISSEN OVER ELK WETSVOORSTEL DAT OVER KINDEREN GAAT.

ER IS MAAR ÉÉN PARTIJ TOEGESTAAN.

DE GRONDWET MAG ALLEEN VERANDERD WORDEN ALS DE TWEDE KAMER EN EERSTE KAMER HET DAARMEE EENS ZIJN.

KRANTENARTIKELN MET KRITIEK OP DE POLITIEK MOETEN EERST GOEDGEKEURD WORDEN DOOR DE REGERING.

JE MAG SCHRIJVEN WAT JE WILT.

HET RECHT OM TE SCHRIJVEN WAT JE WILT IS BELANGRIJKER DAN ELK ANDER RECHT.

ALLEEN DE MENSEN DIE DE STAATSGODSDIENST AANHANGEN, MOGEN STEMMEN.

GODSDIENST IS VERBODEN.

JE MAG GELOVEN WAT JE WILT.

KERK EN STAAT HEBBEN NIETS OVER ELKAAR TE VERTELLEN.

ALLE WETSVOORSTELLEN MOETEN WORDEN GOEDGEKEURD DOOR DE RAAD VAN RELIGIEUZE LEIDERS.

DE KONING HEEFT NIKS TE ZEGGEN.

HET STAATSHOOFD WORDT GEKOZEN DOOR MIDDEL VAN LOTING.

ALLEEN ZONEN VAN DE KONING MOGEN HEM OPVOLGEN.

HET PARLEMENT MOET ZICH ER NAMENS DE BEVOLKING VOOR INZETTEN DAT ER NOOIT MEER OORLOG KOMT.

BIJ VERKIEZINGEN MOET JE ZEGGEN OP WIE JE HEBT GESTEMD.

ALLEEN RIJKE MENSEN MOGEN STEMMEN.

IEDERE BURGER VAN 18 JAAR OF OUDER MAG STEMMEN.

DRIE KEER VEROORDEELD WORDEN VOOR HETZELFDE MISDRIJF BETEKENT DE DOODSTRAF.

DE DOODSTRAF IS NIET TOEGESTAAN.

DE DOODSTRAF IS TOEGESTAAN.

ALLES WAT JE DIGITAAL DOET WORDT BEWAARD. DE REGERING MAG DIE INFORMATIE BEKIJKEN ALS ZE DENKT DAT JE IETS HEBT MISDAAN.

JE HEBT RECHT OP PRIVACY: JE PERSOONLIJKE GEGEVENS ZIJN BESCHERMD.

ER ZIJN ALLEEN STAATSSCHOLEN: DE OVERHEID BEPAALT WAT DAAR WORDT GELEERD.

IEDEREEN MAG EEN SCHOOL OPRICHTEN.

OP ELKE SCHOOL MOET HET SCHEPPINGSVERHAAL UIT DE BIJBEL WORDEN VERTELT.

ALLE POLITIEKE PARTIJEN STAAN ONDER TOEZICHT VAN DE STAAT.

ALLE VERENIGINGEN STAAN ONDER TOEZICHT VAN DE STAAT.

IEDEREEN MAG EEN VERENIGING OPRICHTEN.

DE KONING KAN MENSEN GEVANGEN ZETTEN EN VRIJLATEN.

ALS BLIJKT DAT JE DOOR INVOERING VAN EEN NIEUWE WET IN HET VERLEDEN IETS STRAFBAARS HEBT GEDAAN, KUN JE DAAR ALSNOG VOOR WORDEN OPGEPAKT.

JE KUNT ALLEEN GESTRAFT WORDEN VOOR IETS DAT VOLGENS DE WET VERBODEN IS.

JE MAG NIET IN HET OPENBAAR DINGEN VERTELLEN OVER IEMAND DIE NIET WAAR ZIJN.

HET STAATSHOOFD MOET MINSTENS 35 JAAR OUD ZIJN.

ALLE BEDRIJVEN, BANKEN EN FABRIEKEN ZIJN EIGENDOM VAN DE STAAT.
